Gemeente Assen

Leden van de raad

Contactpersoon D. Meijer
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33

Uw brief van -
Uw kenmerk -
Ons kenmerk 24399-2026
Bijlagen -
Datum 18 maart 2026
Verzenddatum 18/3

Onderwerp: stand van zaken motie Bibob-toets bij zorginkoop en de regionale aanpak van zorgfraude en - criminaliteit

Geachte leden van de raad,

Op 27 november 2025 heeft uw raad de motie “Bibob-toets bij zorginkoop” aangenomen. Hierin wordt het college verzocht uiterlijk 1 januari 2027 een verplichte Bibob[1]-toets in te voeren bij alle inkoop van Wmo en jeugdhulp. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken rond de uitvoering van de motie.

Wat doen we nu al in de aanpak van zorgfraude en -criminaliteit?
De aanpak van zorgfraude en zorgcriminaliteit heeft in Assen nadrukkelijk prioriteit. Publieke middelen moeten terechtkomen bij bonafide zorgaanbieders en niet bij malafide partijen. Daarbij zien wij dat zorgfraude steeds vaker verweven is met ondermijnende criminaliteit (volgens ‘’Onderzoekrapport zorgcriminaliteit Noord-Nederland 2025’’, RIEC Noord-Nederland). Assen zet al verschillende instrumenten in om risico’s te beperken en misstanden tegen te gaan.

Binnen de NMD-samenwerking wordt actief toezicht gehouden op rechtmatigheid en kwaliteit van zorg. Daarnaast zijn bij recente aanbestedingen (met ingangsdatum 1 januari 2026) strengere toelatingseisen gehanteerd. Dit heeft geleid tot afwijzing van meerdere aanbieders voorafgaand aan contractering, een verdere versterking van kwaliteitseisen en hogere drempels voor nieuwe toetreders.

In bestaande contracten is bovendien een kan-bepaling opgenomen voor toepassing van de Wet Bibob. Dat betekent dat bij signalen vanuit ambtelijke informatie, het RIEC of het Openbaar Ministerie een Bibob-onderzoek kan worden gestart en, wanneer nodig, passende maatregelen kunnen worden genomen. Daarnaast werkt toezicht en handhaving aan een pilot met integrale controles bij zowel gecontracteerde als niet-gecontracteerde aanbieders. Deze pilot is gericht op het vergroten van inzicht in risico’s, het verbeteren van signalering en het versterken van de samenwerking tussen toezicht, handhaving en inkoop.

Regionale samenwerking is cruciaal
Hoewel Assen al verschillende maatregelen inzet om zorgfraude tegen te gaan, willen wij zorgfraude en -criminaliteit breed en structureel aanpakken. We doen dit door het versterken van de regionale samenwerking en het nemen van bestuurlijke regie.

[1] Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

De zorginkoop vindt niet lokaal binnen de gemeente plaats. Assen koopt zorg in via regionale samenwerkingen:

- Wmo en jeugdhulp via de NMD-samenwerking (5 gemeenten);
- Beschermd wonen (9 gemeenten);
- Jeugdhulpregio (12 gemeenten)[2].

Contracten, toelatingseisen en toezicht zijn daarmee regionaal georganiseerd. Een eenzijdige aanscherping door Assen zou leiden tot juridische complexiteit, rechtsongelijkheid tussen aanbieders en het risico op een waterbedeffect: aanbieders die hier worden geweerd, kunnen uitwijken naar buurgemeenten met minder stringente eisen. Zorgcriminaliteit houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Een effectieve aanpak vraagt daarom om regionale uniformiteit in integriteitseisen, toezicht en handhaving. Vooruitgang ontstaat door actief te investeren in regionale samenwerking en het stevig voeren van bestuurlijke regie.

Assen trekt Drentse aanpak zorgfraude en -criminaliteit
Binnen Drenthe zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de Drentse aanpak van ondermijning (DAO), waaronder zorgfraude en -criminaliteit (€ 500.000 over twee jaar). Binnen Drenthe is gemeente Assen de bestuurlijke trekker voor het thema zorgcriminaliteit. Assen neemt hiermee het voortouw in het formuleren van een gezamenlijke ambitie en het realiseren van één Drentse standaard voor de aanpak van zorgfraude en – criminaliteit. Het is gelukt om bestuurlijk draagvlak te creëren bij de burgemeesters en wethouders sociaal domein om zorgfraude gezamenlijk en regionaal binnen Drenthe aan te pakken. We hebben inmiddels een projectleider aangesteld die dit vanuit Assen voor heel Drenthe gaat oppakken.

Zorgfraude in Drenthe pakken we concreet aan via:

- Inzet en coördinatie van Bibob-toetsing bij zorginkoop;
- Analyse van huidige inkoopcontracten en mogelijkheden voor (overige) toelatingseisen en barrières aan de voorkant;
- Het vergroten van bewustwording over zorgcriminaliteit in het sociaal domein.
- Het ontwikkelen van regionaal afgestemd beleid voor kwaliteits- en integriteitseisen binnen inkoop, aanbesteding, toezicht en handhaving in de Drentse gemeenten.
- Het vertalen van lessen, werkwijzen en instrumenten uit landelijke en boven provinciale initiatieven naar toepasbare tools voor Drenthe.
- Ontwikkeling van regionaal beleid voor toezicht en handhaving;
- Uitwerking van werkprocessen, rolverdeling en functieprofielen;
- Capaciteitsbepaling en bestuurlijke besluitvorming hierover;
- Versterking van samenwerking tussen zorg- en veiligheidsdomein;
- Afstemming met ketenpartners zoals RIEC, IKZ, IGJ en VNG. Het RIEC zet de komende periode extra in op dit thema.
- Bestuurlijke vaststelling van een implementatieplan;
- Borging in 2027.

De effecten die we verwachten van onze inzet zijn:

- Bescherming van kwetsbare doelgroepen. De zorggelden worden rechtmatig besteed, waardoor cliënten de zorg ontvangen waar zij recht op hebben en niet slachtoffer worden van fraude of criminele uitbuiting.

[2] Op basis van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg is het sinds 2026 verplicht om een aantal vormen van jeugdhulp gezamenlijk in te kopen in de Jeugdhulpregio

- Versterkte (integrale) samenwerking. Criminele inmenging in de zorgsector wordt vroegtijdig gesignaleerd en tegengegaan door gezamenlijke inzet van gemeenten, RIEC en ketenpartners.
- Uniforme werkwijze en samenwerking. Gemeenten hanteren afgestemde kaders voor toezicht, handhaving en inkoop, waardoor het waterbedeffect wordt voorkomen en criminelen geen zwakke schakels kunnen benutten.
- Preventieve werking en professionalisering. Door bewustwording, screening en toepassing van instrumenten zoals Bibob en gezamenlijke beleidslijnen wordt de zorgsector minder aantrekkelijk voor fraudeurs en ondermijnende criminaliteit.

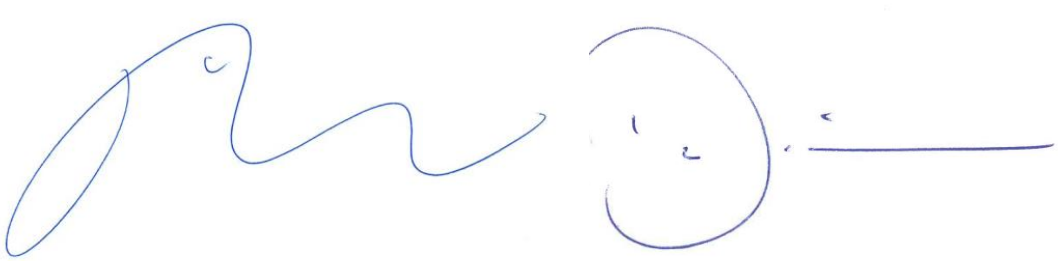
Uitvoering van de motie Wet Bibob bij zorginkoop: haalbaarheid en planning
Een gefaseerde invoering vanaf 2027 is haalbaar, mits regionaal afgestemd en juridisch en organisatorisch zorgvuldig voorbereid. De regionale projectleider gaat o.a. aan de slag met de volgende acties:

1. Een regionale impactanalyse (juridisch, organisatorisch en financieel);
2. Scenario-uitwerking, denk hierbij aan een volledige toepassing versus een risicogerichte toepassing (zoals het ‘’Twents-model’’).
3. Een voorstel voor regionale uitvoeringsstructuur en mandaat;
4. Een realistische planning gekoppeld aan toekomstige aanbestedingsmomenten.

We geven uw raad uiterlijk in het derde kwartaal van dit jaar een update, en/of wanneer dan al mogelijk zullen we eventuele besluitvorming rondom financiering aan u voorleggen.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,



burgemeester	gemeentesecretaris
M.L.J. Out	T. Dijkstra